

Sy-li spěval,
Pilne dělal,
Strowja de...
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróchny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spar mérny
Čerstwość da.

Njech ty spěval
Swérne dělaš
Wśedne dny;
Dzén pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočn ty.

Z njebjes mana
Njech ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokrew če. P

• Sserbske njedželske lopjeno. •

Budyschin

21. junijsa 1925

Bauzen

Cížloč a naklad Smolerjez knihicízhezettne a knihárnje sap. družst. s wobm. ruk. w Budyschinje.
Wuhadža lóždu žobotu a pleszi na měsaz 15 slothč pjenježlow.

2. njedžela po ſvjatej Trojizy.

Luk. 14, 16—24.

Njedžak je snamjo ſweta, tak móžemy dženja naschemu teſtej napižmo dacž. Bóh tón Šenje je we ſwojej ſmilnoſći wſchitkim ludžom wulku wjecžer wuhotowal we ſwojim njebjeſkim krale ſtrje a tola žněje wón ſa tu luboſcz njedžak tých czołwiekow, woni njehadža nicžo wot Boha wědžecž. Kaf ſrudny drje Bóh tón Šenje tak husto je, hdyz wón we ſwojim ſwjathym wotkaſanju czołwiekow wita, a woni tola njepſchiridu.

Njedžak je ſweta snamjo. Zyle wěſeže ſeže wj wſchitzu hžom wěrnoſcz tuteho ſłowa ſamtí naſhonili. Kaf někotry dobrý pschečzel je hžom tu ſmilnoſcz a dobrotu pschečzela ſ njedžakom ſaplačž. Kaf někotri starschi ſu ſublo ſwojim džecžom pschiptižali a ſu měnili, ſo móžachni nětko živi býež na wjecžoru živjenja pod džakom ſwojich džecži. Ale bórsy ſu naſhonicž dyrbjeli, ſo džecži luboſcz ſ luboſczu njesaplacžea, ale ſo njedžak je ſweta ſnamjo. — Haj kaf někotry dobrý pschečzel je hžom druhemu we cžazach muž ſ pjenjeſami wupomhaš, ale jako ſam we njesbožu ſedžiſche a pola pschečzela wo pjenjeſu prožyſche, dha ſaža žadyn džak njewohlada. Tón tamny ſyka wjazy na to ſo njedopomni, ſo je junu tak hladu był.

A hiſhce jedyn wobras naſheho moderneho cžaza cžemny ſebi wobhladacz. Hladaj tam do jeneje ſwójby nuts. Widžiſch tam tu žonu pschi wotkuje ſedžo a džecži rejtwaſa w jeje nohomaj. Kaf wjefzele ſu te džecži. Ale widžiſch th tež, kaf ſrudnie wočzi žonu hladatej na džecži? Haj, ſyly ſonja ſ wočzomaj. A wona ſpomina wočzo na tón cžaz, jako bě hiſhce ſłoda a ſtrona. Teždy bě muž ju ſ luboſczu horje wſak, to běchu wjeſele cžaz!

Kaf je wona tehdy domach ſobu dželaſa a ſo ſobu pržoſtaſa! A tak móžesche wona pschezo ſ wočzow muža cžitacž, kaf bě wón ſpokojny ſ njej. Haj, tehdy běchu to hinaſche cžaz!

Ale ſ molom ſtupi njesbožo nuts do ſvjateho mandželſtva. Cžeka hkorocž bě ju nadpadnyla, tak, ſo wona njemóžesche wočz ſobu dželacž, a pschezo dale a dale džesche to w hubjenſtvo ſ njej. A tón muž? Wsa wón ju nětko tež dale ſ džakom horje, ſaplačži wón nět tež jejnu luboſcz ſ luboſczu a ſ džakom? O ně! Hněwne hlaſa wón na ſwoju žonu. To ſebi junu njeje myſliſ, ſo budže wona jemu tajke hubjenſtvo a hkorocž do doma pschi-njeſcz. A wona tola niež ſa to njemóže. Nježmilne a njedžakomne ſłowa dyrbi wona hlyſcheſz. Wón wjazy njespomina na ſlub psched Božim ſwjathym wotkarjom: ja ju nochzu w ſbožu a ſrudobje wopuscheſie. Ach, hdyz wočzi wočzinimy, wſchudžom na ſwěcze móžemy wěrnoſcz teho ſłowa namakacž: njedžak je ſnamjo ſweta.

A nět křemny my czołwiekovo ras psched Boha ſtupicž. Smý my pschezo džakomni ſa wſchu luboſcz a ſmilnoſcz, kotrž je wón nam dopokaſal? Šsu tola tak wjele czołwiekovo, kif wulke rěče cžinja wo tamnym živjenju po ſmierci, a kif tola njehadža tu hnadi naſheho Boha ſapſchimnycz, kotrž wón nam poſteči we Jefuſu Křhyſtuſu. Haj, ſchtóž tutu hnadi njecha ſapſchimnycz, ſa teho je tež wěčnoſcz a Bože kraleſtvo ſamknijene, pschetož, „ja ſym tón pucž“, praji naſch Šenje Jefuſ Křhyſtuſ. Tehodla roſkudž tež th ſo! Hdze cžeschi ſtacž: pschečzivo Jefuſej abo ſ Jefuſom?

W ſchitzy ſu pscheprroſcheni ſ wulkej wjecžeri.

1. Tehodla pójče, je wschitko hotowe.
2. Njesamolwjecze zo.
3. Je hischeze rum tudy.

I.

Haj, wot wscheho spoczatka hem je Bóh tón knies wschitko pschihotowal, schtož bësche sa naschu sbožnosć trébne. Była semja tola tebi prédruje wot Božeje krafnosće. A Boża kamilnosć a hnada zo tebi nanajkražnischó počaze we Jezuszu Chrystužu.

Wot teho wokomila hem, so to džecžatko Jezus w hrodži města Bethlehem swój préní hlóž sasběhdh hacž do toho čaža, zo na Golgatha jeho požledni hlóž psches swét klinčesche: „Dolonjane je“ — je nasch knies Jezus Chrystus blido pschihotowal sa wschitke ludu. Nětł je Bož blido sa wschitlich čłowjekow pschihotowane, sa wschitlich, kiž t njemu pschitndz chzedža.

Haj, Bože kralestwo je něštoto druhe, hacž jescz a picz, ně Bože kralestwo je mér a wjezelosć we swijathym Duchu. Bože kralestwo je snutskowna sbožomnosć. A wot tajkeho pscheproschenja njecha wjele ludzi niczo wjazh wědžecz. Njebež to tež to hezlo nascheho luda došli čaž: „wuzitwajm nashe žiwjenje?“ Kaž wrótni rejwachu a kwyecžachu woni, a skoro móžesche měnicz, so zo budže žorlo pjenesow do wscheje węcznosće tak žorlicz. Ale s molom běchu kaž stata prösdne, a semske kralestwo wsomje konz we žałostnej nishy nascheho luda.

A nětł je tón čaž, hdzej nasch lud zo sažo sapocžnje sa Božim kralestwom praschecz. Nětł widži lud tón rošdžel teho, schtož swét dawa: to je njewernoſć a sadwelowanje, a schtož Bože kralestwo dała: to je mér a wotpocžin s čłowjessku duscha.

Pójče, pschetož wschitko je hotowe! To je ta wulka pröstwa nascheho kamilnego Wótza we njebježach. Haj, pójče wschitz, kiž w sprózni a wobčeženi scze, ja chzu waž wschewicž! tak klinči nam s Božego kralestwa napschecžiwo. Ach, pójče tola wschitz! Pójče w swijatej nutrnej modlitwje t njemu, pójče t Božemu blidu! Haj, poj tola sprózna duscha, je wschitko hotowe!

II.

A njesamolwjecze zo!

Kajše dživne samolwjenja maja tola čłowjekojo pschetož, hdzej zo wo Bože kralestwo jedna. Tón préní je ſebi polo ſupil a chze jo wohladacž. Wón ma semske myſle we wutrobje. Ach, tak wjele jich tola žu, kiž tež njedželu na polach a w domach dželaja, kaž na wschědnym dnju, a kiž ženje žohnowanje wot swijateje njedžele nimaju. Haj, sa czelne dželo je tež njedželu hischeze čaž, ale ke ſemſchi woni njehodža, a hdzej zo jich praschecz: „čžohodla ke ſemſchi njendžesč?“ — wotmołwja: „ja khwile nimam.“ Khudži ludžo, kiž zo jenož wo swioje semske kubla staraja ale pschi tym njebjeſke kubla ſhubja. Njedželske dželo hischeze ženje njeje žohnowanje pschinježlo.

Druhi je ſebi pječz pschalow wołow ſupil. Njewidžimy we tajkim samolwjenju naſhemu žałostnemu čažej do woblieža? Ach, Bohužel, my ſnajemt jich wjele tyžaz ludzi nascheho čaža, kiž sa niczo druhe žane ſacžueče nimaju, hacž ſa to, tak móža ſebi wjele pjenes ſafkuzicž. Taſka myſl napjelni jich dusche, ſa něſhto druhe zo njemóža staracž. Běda jim, hdzej potom ſmjertna hodžina pschitndz, hdzej njemóža niczo wot wscheho bohatſtwa žobu wsacž, hdzej potom njesku we duschi hotowi, t Bohu hicž.

Tón tsecži je zo woženit. Swijate bě jumu mandželſtvo. Dženža ſa modernego čłowjeka njecha mandželſtvo wjaze swijate bycž. Haj, dženža dadža zo najradſcho žobotu weroowacž, ſo byču njedželu zo wuspacž móhli. A bëſche to prjedy tak, ſo nan a macž džeschtaj kóždu njedželu ke mſchi, nimataj husto doſez mandželsz dženžniſcheho čaža to wjazh ſa čeſcž, njedželu ſemſchi

hicž. Tohodla pał potom tež žane žohnowanje Bože we tajkim mandželſtvoje njeleži, tohodla to potom pschitndz, ſo tón jedyn ſwój pucž na tón bot dže a tón tamny na druhí bot. Potom mandželsi a mandželska njechataj wjazh niſu hromadze njeſcž. — Hdzej mandželskaj wjazh hromadze do Božego doma njehodžitaj, tam tež njenozetaj žanu niſu wjazh hromadze, tam niczo njewidžisč wot Božego žohnowanja.

Ně, Bóh tón knies wita: pójče, wscho je hotowe! Njesamolwjecze zo tola pschetož!

III.

A je hischeze rum tudy.

Wëſch ty, ſa koža hischeze tón rum je? Sa tebje. Lubh egi tarjo, ſa tebje! Szedžiſch tež ty hischeze t nohomaj nascheho kniesa Jezom Chrysta? Hdzej ty hischeze ržaž masch ſa Jezuža, je tež ſa tebje hischeze rum we požlednjej wulkej wjecžeri. Rum ſa wschitlich ma ta ſemja, tak klinči starý ſpěv, ale to wérno nijeje. Čłowjekojo dýrbja wumrēcž a tutón swét wopuschczęcž — ale rum ſa wschitlich maja njebježa — to je wérno! A hlaž, luba duscha, hdzej ſmjertne ſwoň ſwój ſpěv psches wogadu ſpěwaju, hdzej widžiſch, tak ſemſkeho pucžowarja t požlednjeſmu ſpanju nježej, zo Bóh tón knies we tym tež tebje prascha: ſy ty hotowy, wotžal čahnyč? Rum ſa wschitlich maja njebježa. Tež ſa tebje je hischeze rum tam. Ach, wschitz ſu powołani! Pójče, wschitko je hotowe. Njesamolwjecze zo, pschetož je hischeze rum tu!

Hdzej namaka duscha ſwój ſtatot a dom?

Mér, mér, mér, mér, njebjeſki mér,
we ſrednika klinje je, duscha to wér! ! Hamjeń.

E. W. w H.

Shto piſche Luther ſam?

„Tuž tak, dokelž ſu zbynjeni a tórn, chzu tež ſa do toho jwolicž, ſo budu do mojeje ſmjercze namakan w stancze, kotrež je Bóh wustajil, a ſo niczo ſ mojeho prjedawſchego bamžiskeho žiwjenja na mni njewostanje, ſelkož to w mojich mozach, a ſo jich hischeze bôle zbynjenych a tórnich ſčinja, a to wschitko, ſo byč ſ tym dospolnije kónza činił ſe wschém. Pschetož czuju, ſo mi Bóh jumu ſ hnadu pomha.

Tak bym zo, tež po žadanju mojeho lubeho nana, woženit. . Sshim ſwólniwy, wutoru ſa thdžen, džen po Janu hischezeniku, male wježele a domdowjedzenje wuhotowacž. Tole nochžich psched Wami, jako mojimi dobrymi pschecželemi a kniesami poſajicž a proſchu, ſo byſcheze pomhal, tutu wěz požohnowacž.“

Tole piſche mjes druhim Luther 15. junija 1525 tſjom pschecželam: Janej Rühelej, Janej Thürej a Casparej Müllerej. —

„Ja bym zo ſe ſwiojej žentliw tak do nječeſcze a maloważenja pschinježl, ſo zo nadžijam, ſo zo jandželojo t tomu ſmějci a wschitz czereži plakaja. Tón knies je žiwy, a tón, kotrež je we naž, je wjetſchi dyžli tón, kotrež je na ſwěcze.“

Tak piſche Luther 16. junija 1525 Spalatinej. —

„Najwjetſchi ſchaz na ſemi je luba mandželska; tola ſbózne wumrēcze je ſchaz wysche wschitlich ſchazow a węczny troscht.“

S Lutheroweho troschtneho lista, kotrež 1536 Hanzej Reiſice piſasche. — —

„Je zo mi Bohu budž džat, derje radžito; pschetož mam pobožnu, ſwérnu žomu, na kotrež ſmě zo mužowa wutroba ſpuschczęcž, kaž Salomo praji. Ach lubh, knieže Božo, mandželſtvo njeje naturſki, ale Boži dar, to najwysche, haj najbóle poſcziwe žiwjenje, wysche hacž wschón zoſibat, (nježenjeſtvo katolickich měſchnikow), hdzej zo derje radži, hdzej zo pał hubjenje radži, tam je wono hela.“

Grčje sa blidom f lěta 1537. —

„Ja daní řebla doscáz býcž; mami tsi mandželské džěcží, fotrež nima žáden bamžíški bohožlostovž; a tute tsi džěcží ſu tsi fraleſtva, fotrež ſu mi bóle pravé herbſtvo, dňžli to Ferdinandej je Wuhetſta, Cžěſta a romske fraleſtvo.“

◎ rěcže ſa blidom ſtěta 1532. — —

„Hnada a měr w tím knjesu! Guba Kata! My ſo nadžíjamy, ſo ſo tutón thdzeń domoř tvrčzimy, da-li Bóh. Bóh je bo mi hnadny woſpoſaſ. . . Twoji ſyntkojo ſu hſchcze w Mannſfeldze. Jakub Luther chze jich derje ſastarac̄. My many tu jěſc̄ a pícz faž knježa a ſa nař ſo tu pěknje staraja, pſche pěknje, tař ſo móhli na Mař tam we Wittenberku ſabvcež. Tež moje ſamjenje mje njebola . . . Tu ſo povjeda, ſo Dr. Martinus wjazh njeje. To wumyſla ſebi twoji wjele mudri frajenjo. . . Zola daj prajic̄ a ſpětvac̄: Wocžaſac̄ chzemy, ſchtož Bóh budže cžinic̄! G tým budž Bohu porucžene!”

¶ S Lutherového požadujího řečeného v posledním jeho listu 14. februára 1546. Mý
věřím, že jho s Cislebena využal do Wittenberfa v roce 1546. —
Tamtéž byl 10. listopadu 1483 narodžen, tam vymřel 18. fe-
bruára 1546. Luther je, každý tež s tutejho řečeného řečeného v
dolhu na famjenje čerství. —

R. W.

Evangelii farissi dom a wuczeni.

Mamž němšku knihu „Allgemeine Deutsche Biographie“. V tutej je vopisane živjenje 1600 wuczenzotv, kotsiž maja žlatne mјeno. Starofatolit dr. Friedrich se Schulte je bo po tutej knish saběraf se žempschiúdženjom a se starobu wuczenzotv je wschěch móžných wotmachow wuczeństva. Bſchi tym nam tež sapische, kelsko wuczeńzotv je kóždy stant wuczenzotv doftal se evangelskeho farſteho doma.

Dr. se Schulte praji, so ſu ſ farſſeho domu pſchischi 319 bohoſlowzow, 54 lekarjow, 28 astronomow (hvěſdarjow) a wu- czenzow mathematiki (licžbnistwa) a pbyſ iki (pſchitrodowěda), 112 pirkow abo prawisnikow, 132 ſastojnikow ſarjadniſtwa, diplo- matow, ministrow, philologow (rěcžespbytnikow), filosophow atd., 77 ſtaſiſnarjow, 109 pěſnjerjow, ſpiſowacželov, fhěrluscherjow atd. To rěka, ſ tých mjenowanjachódných 1600 woſzobow, do tamneje knihi ſapičaných, ſu 831 ſ evangelskeho farſſeho doma, to je wjaz hacž poſoſza. Dr. se Schulte pſchispomni: „831 ſyntow evangelskeho farſſeho doma, kotsiž ſu ſo ſmaczi ſežiniſli ſe ſivojim piſmtovſtivom a kotsiž wſchém wotnoham wuczeńſtwa pſchizku- ſcheja, haj někotsi ſu ſaložerjo nowych dželov a nowych pucžow, to je ſopjeno luteje ſlawy ſa evangeliſti farſſi dom; tajfeho njemóže ſo žadyn druhí ſtant fhwalicž. Njeje pſche wjele pra- jene, ſo maja ſo evangeliſzy ſa to, ſo ſu w nimale wſchěch wědom- noſczech w Němſkej dale hacž katolikojo, džakowacž evangeliſtemu farſſemu domej. Do njeho je ſebi Němſka wot wſcheho ſpocžatka a tač tež hacž do nětk po wjele ſivojich najlěpſchich muži fhodžila. Bornjo duchownemu protestantislemu farſſemu domej je duchow- ny katolicki dom zyše bjes ſa ſkuzbov. Dozvěla, ſchtož ſu romſko- katolický duchowni na wědomostných polach wot 16. lětſtotka ſem dokonjeli, to je, ſ wuſacžom romſko-katolického bohoſlowſtwa a zhrěvných ſtaſiſnow, pſchit wſchém wulfim wědomostnym lite- rarnym (ſpiſowacželskim) džele jara mało, haj móžesch prajicö, nicžo.“

Dr. se Schulte džitva na psichicznih toho a praji sfóncžnje:
„Dolhož romšta zhrkej zoelibat (so žo duchovnih nježmě woženic) ffholva, njebudže to ſi Romſkimi hintač, nječi žo tež to noviſchim čaſku jara prázvija, namowjecj mlodženzotu ſa studiju prawa atd. Hafle, hdyž móže žo romſke duchovnístvo woprawdže wo to prázvovacj, ſo být být duchovní postup spěchotvaní, budže to

lěpje. To pak njeje móžno, došlohož nima romski duchovny wo-
žobinſſeho ſajima na tým. Tuteho ſměje jenož, hdyž ſmě ſebí
žam dom ſaſožicž, ſi ſotrehož potom džěcži wuńdu do vſchěch
móžných powołanjotv. A to je hafle móžno, hdyž tež do domu
romſſeho duchovneho ſacžehnje mandöelsſa.“

Tuto rošpomitanje je se starofatolského, niz s evangelského
přera. Tuž můžeme jo cžim předv to sapisacž nětfle, hdyž řešbu
tropomínamy, 400 lětny narodny dženit evangelského farářského
doma.

Starokatolscy byli přesvětvičovarji jeneho hibanja němsticí katolikow, kotrejž bylo 1870 zapocža, sbudžene wot 11 němsticích a austrijských vyučzenzow. Tucži njeprispomnachu to tak mjenovanu vatikanske konzil a možebje niz tu wot tuteho konzila po- stajenu vyučžbu infallibilitetu: „Bamž, jafo naměstnit Šchrystu- žow, njemože žo we vězach věry molicž. W lěcže 1874 našelži žo jich w Brussej, Hessenskej a Badenskej na 30 000 starokatol- skich; byli pak tež w druhich krajach, taž w Bayerskej. Podobne hi- banje nastalo lěto poslézí, 1871 w Schwizh. Tam mjenujou žo moni Šchrystofatolscy. Tucži kaž starokatolscy w Němiskej byli žami svoju zhrkej se synodu, biskopom atd. vytvořili, byli zoči- bat wotstronili a macjerénu rěcž do mšchě pſchijeli.

Seftv.

Evangelisti thdžení „Das Evangelische Deutschland“, ko-
trný můžem být s vězami zhraničí zabírá, po-
řečic, písce v knojim 24. číslu to svadže a roštorje, ko-
traž je v sekcje „kutných biblijupscé phtovarjot“ (Ernst
Bibelforscher) vydání.

Su hlownu ſhromadžiſnu w Magdeburku wotměli, na ko-
trejž je wožebje tvjedniſ Rutherford nastupoval. Vě ſo jich
tam jara wjele ſeschlo. Ale runje ſ tutej ſhromadžiſnu bu ſjawne,
ſo pschesjene njeiſu. Schutni biblijuſche phtowarjo, kotsiž ſu we
Halle n. S. ſjednoczeni, ſu kopjeńko wudali, fotrež ſo wótrje
roßhadžuje ſe „Wachtturm-Bibel- und Craftatgesellschaft, — to
je naſkad ſa wſchě ſpiſh tuteje ſefty — a ſi wodžerjom ſhutných
biblijuſche phtowarjow ſa Němſku, Bahrexeritom a tež ſ Ruther-
fordom. Hallensz̄h praja, ſo ſu czežlo domachpýtani w poſled-
ních měřazach a roſſchczépjeni psches njevuměrniſe hordę a ſe-
bicžne wuſtuſowanje ſtronkownych bratrow a ſotrow. Woni
namowleja, ſo by ſo ſhromadnje protestowało psčecživo wum-
zowanju a podklóczowanju: na jenej stronje činja to ſtrocžomaj
a čeſcžuja wožobh, na druhéj stronje ſo hordže ſhrobla (Wach-
tturm-Bibel- und Craftatgesellschaft to jeniczke wot Boha pschi-
poſnate ſjednoczeńſto ſa roſſchérjenje wěrnoscé, „tón jeniczki
wot Boha pschi poſnatý „fhlěbowh wós“; Hebr. 13, 17 plaeži
ſa Rutherforda, Binkele a Balzereita); haj „ſža a jebanje ſo
jewja.“ Tuž „pomhaječe, ſo by ſjawne bylo, ſchto tón njeſtvěrny
wotrocž!“

W južnej Němskej je rošfora hižo dale poštupila. Tam ſu
ſo čti tak mjenovani „Wahrheitsfreunde“ dželili wot fhutných
biblijupſchephtowarjow. Sajimavé je, ſchto tucži, fiž běchu tola
hacž ſent „fhutni biblijuſchephtowarjo“ ſjatvne iwoſiewjeja:
„Nimamž žaneho džela na tajfim njebiblifim cžinjenju a na
tajfimi njebiblifimi piſmami iwoſforžovanja a hanjenja fu-
cžaſteje Wachtturmgesellschaft, ſotraž ma to ſ wutčbami biblije
a ſ wěrnoſću jara ſwonfotvne cžinicž. Runjetwont ſměſchite je
to,“ tak to w ſwojim roſbudženju wupraja, „hdyž to tucži wo-
pacžni wutčerjo tuteje Wachtturmgesellschaft ducholvných iwo-
ſforžujuja, tych wſchelafich titulow abo pomjenowanjow dla, hdyž
zebi tola ſami zyłe njebibliſke titule abo pomjenowanja pſčiſmo-
jeja řaž: president, direktor, wiednik žnjenzarjow (Erntewerfs-

vorsteher), putnikowazý bratr (Pilgerbruder) atd. Haj, president teho sjednoczenstwa (W.-G.), kotrej runy Bohu kniezi, jenemu pravisnikej Rutherfordej, kiu dali titul „judnik pschi najwyschim žudze w New Yorku“. Na tutu kžu pokasani, kiu ho khutni biblijupscheptowarjo s tym samostweli, so je tola mōzno bylo, so by Rutherford moht bycž žudnik pschi najwyschim žudze. Hdyž W.-G. duchownych — tu kiu katolskym mēnjeni — wobsloržuje jich drohotneje drasty dla, wě k tomu, tuto wosjewjenje tych „pscheczelow wērnoſeže“ prajicž, so je Rutherford, hdyž w Němſkej pschebywa, živoh kaž wjerchojo, hacž runje njebeš Balzereit, kij je jednorý dželaczeř na kódznižy (Werstarbeiter), na tajke swuczeny, wobleka ſo židzane koſchle, kraſnu drastu k wukhodžowanju pschi morju, jěsdži na železnizy w 2. rjadowoni; tež je ſebi auto kupil, na kotrej kiu kſchiza krónu (Kreuz-Krone) namolovali (blyhcež měra w Bosy). „A to wſcho, hacž runje je wucziniena wěz, so kiu te ſa tute wězny trěbne pjenesy wutkóczili tym najkhudschim, mjes kotrhmij tohodla tak někotry nufu czerpi.“

Tole blyhceř, je wěscze ſajimawe ſa wſchěch, kij něchtoto wjedza wo wustupowanju ſektoro do zyla a ſekty „khutnych biblijupscheptowarjow“ woshebie, a kotsiž kiu jich ſpižy a jich ſezaze ſopjena cžitali. Njeprichtajimy k tomu nicio dale, dokelž tute wureſſi, kotrej tu po „Das Evangelische Deutschland“ pschelozitwi podachmy, doſcz praja, ſa najmjenſcha wſhem tym, kotsiž chzeja a ſamózeja ſami roſhudzieř. K. W.

Zyrkej a ſtat.

Zyrkwiny dawki na leto 1925. Skončnije je němſki ſejm wo dawkowym ſalonju dojednał a wyschnoſež je jón wosjewila. Šakſke krajne konſitorium je na to ſarjadowanje, kotrej zyrkwiny dawki na tuto leto rjadyje, hnydom ministerijej ſa poſwuczenje luda pschedpoložilo, ſo by jo tuto pschipoſnało. Nowy zyrkwiny dawki budze pschirazk k statnemu dokhodnemu dawkej. Tutón ma kóždy placzicž po dokhodach leta 1925. Tak je skončnije to wachnjo, dawki po dokhodnym dawku leta 1922 měricž, wopuſhcežene, ſchtož je ſpolojaze a ſwjeſelaze. Zyrkwiny dawki je hido abo dyrbjal hido bycž na přeni termin ſberany. To, ſchtož je na přeni termin ſberane abo ſchtož ma ſo po jeho wupižanju hiſceže ſberacž, ſo potom, hdyž je nowy dawkowy porjad pschipoſnaty a wosjeweny, po tuthym woblicži a roſlicži. S tym ſo dotalne ſkórzy, ſo je to wobliczenje po ſakkadach leta 1922 njeſprawne, ſkónča. Nusne pač je ſa zyle położenie a hospodarjenje woszadov a zyrkwinje, ſo kuo tutón přeni termin, kotrej bě hido w haprlej ſa koniszny wupižany, nět hnydom doplaczti a wuplaczti. K. W.

Pola němſkeho presidenty Hindenburga ſu ſastupjerjo zyrkwinow w audienzy pobyl. Sa evangelskich je rěčał pschedbýda ſwojska evangelskich zyrkwinow Němſkeje. Hindenburg je na tutu rěči kaž na rěč ſastupjerja katolſkeje zyrkwinje a na rěč ſastupjerja židowskeho wěrywusnacza wotmoſtvi. Tuta audienza a tute rěče ſu twažne wosnam ſa naſch cžaſ a ſjawny poſtup pořinjo cžaſej pschi ſapocžatku němſkeje republiki. K. W.

Wſchelke ſ blifka a ſ daloka.

Gustav-Adolfſki ſwiedzeni w Budyschinje. Sſerjedu a ſchitwórk tutoho thđenja Drježdanske hłotwe Gustav-Adolfſke towarzſtwo ſažo kaž w lécze 1903 ſiwoj lětny ſwiedzeni w Budyschinje ſwjeczci. Naſcha Michalska woszada ſo na ſwiedzenju w měſcze doſcz wobdzelicž njeſože, woshebie dla nusneho dzela na ſymach. Tuž bě hido ſańdženu nježelni w Michalskim Božim domje rano němſke a popoldniu ſerbſke Gustav-Adolfſke ſwiedzenſke ſemſchenje. Prédarzej běſchtaj farař Hennlich ſi Němſkeho Fablonia pola Liberza w Čechach a farař Bójz ſi Budeſtež. Němſki prédar wo Matth. 6, 31—34 rěčesche, poſlujuo na

Kathu Lutherowu, ſak je we wulfich staroſezach ſo Bohu dověriſa a pschezo wobſtacž mohla, a na woszadu w roſproſchenju, kotrej maja pschezo wjele staroſezow a tola ſ Božej pomozu roſtu na duchownych mozach a wutwarenu zyleho zyrlwinſkeho ſarjadowanja. Kemscherjo dawachu 108 hr. ſa Fablon. Sſerbsk predař bě ſebi 1. Mójz. 21, 16 wuſvolit a wopisowacž, ſakſki ſtrach w roſproſchenych evangelskich woszadach hroſy, ſo mrcwa evangelske žiwjenje, hdyž evangelska zyrlkej njeponha Gustav-Adolfſki ſpomožerſki ſtut ſpěchowacž. Darow nahromadzi ſo 72 hrinow. To je wjele w tychle cžaſach. Wutrobny džak predařomaj ſo ſtaj do naſcheje woszadu pschiſhloj, a ju natwaricž pomhaloſi.

Listowanje.

Tym, kij ſo praschadu: Sa naſche nježelſte ſopjentko ma „Sſerbska predařſka konferenza“ rukowacž. Tuta pomjenuje tež ſamolwiteho redaktora, kotrej ma ſo ſ konferenzu ſa to ſtaracž, ſo je ſa kózde cžiſlo, w prawym cžaſu doſcz rukopisow we cžiſhcežerni. Cžiſhcežernja wobſtara to dalshe a je, woshebie we poſledních lětach, ſopjentko ſ wjetſhim pjenesom podpjerala, dokež placzisna ſopjentka tak wulka njeje, a dokelž liczba cžitarjow tež tak wulka njeje, ſo by ſo ſopjentko, to je papjera a cžiſhcež, ſi tmy ſaplacžilo. Sa tule podpjeru kluſcha družitwu Šmolerjez knihicžiſhcežernje ſjawny džak! — So kym ſaſtojnſtwo ſamolwiteho redaktora ſložit, je ſo ſtało ſi dweju pschicžinow, kotrej ſi novej ale tu hido wot dawna ſem. Druhý ſu měnili, ſo maju „wyschu ſamolwitoſež“ na ſo wſacž a dhs a dhs wukonjecž. To je ta jena pschicžina, ta druha je ta, ſo je to ſi pschilubjenej pomozu ſa ſpižaczelſke dželo jara klapalo. Rosrihała je prěnja pschicžina, a ſo moje mjeni w thđenſkim cžiſle hiſceže ſtejeſche, bě ſmoleneje drje pížmikſtaſerjow. Nadžijam ſo, ſo pſchemenjenje poſchitowane polepſchenje pschiraje w dopižowanju, ſarjadowanju, wuhodowanju, tak ſo by naſch nět hido 35 lět wukhadžazy nježelnik cžim ſlepſhi byl, a ſo cžim ſlepje ſpodobał. Pscheju jemu pač pschede wſhem tež to jene, ſo by ſo jemu wjaz a wjaz wutrobow a domow nježelu wot nježele wotewrjalo, hdyž moht pschitkadžecž a ſtrowicž po ſerbſku: „Pomhaj Bóh!“ K tomu kluſcha pač, ſo ſo poſchitowane dopoſnaje, ſo je nabožne ſopjentko — a mjes Sſerbani ſerbſke nabožne ſopjentko — něchto, ſchtož je wulzy nusne a trěbne w naſchim cžaſu, a dale, ſo wſchitzu, pschede wſhem pač cži, kotrej ſi to woshebitu nadaw, ſo ſiweru a pilnje ſa to ſtaraju, ſo by ſo bóle a bóle roſſchérjalo po wſchěch ſerbſko-němſkých a němſko-ſerbſkých woszadach a woshebie tež w tych wſzach a měſtach, hdyž ſo wjaz ſerbſki njeprěduje. Tu je ſo wjele ſomdžilo a ſkomdžilo. Tuž njež je to ſlepje! Šmy w poſledním cžaſu blyhceři, ſo je krajna zyrkej nam evangelskim Sſerbam dwě wulkej pjeneznej podpjerje pschiswolila — 200 hrinow ſa lětny ſtipentium ſa bohoſlowzow a 500 hrinow ſa ſerbſku nabožnu ſolportažu, to je ſa roſſchérjenje ſerbſkých evangelskich nabožnych ſpižow —, to dyrbjal naſh pohnuwal, ſo tež ſam ſzinimy, ſchtož někaſ ſamózemny, ſo blyhmy nabožne žiwjenje ſbudovali a wobohacžili a tak kluſili ſi dobor Božemu kraleſtwu a ſſerbowſtwu. Tuž tak do dzela Bohu k čeſecji, Sſerbam k wujitku! A tak Pomhaj Bóh!

Tole ſa wotmoſtu na wſchelakore napraschowanja, ſe pschispomjenjom, ſo ja ſam tež dale w dzěle, kotrej wot druhich žadam, ſarvoſtanu. Wyrgeř, farař.

Pomhaj Bóh móže ſo tež ſi poſtom ſkaſacž. To je kóždy měſaz hacž do 25. cžaſu. Tuž hnydom ſa pschichodne poſt lěta ſkaſacž, hdyž chzež jo ſi poſtom měcz.

K. w N. ſa 3. p. Tr. — W. w H. ſa 4. p. Tr. — T. w B. ſa 5. p. Tr.